

Sfântul Teodor Studitul

Cuvântări duhovnicești

Se tipărește cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă
Alexandria • 2018

CUPRINS

Arătare cum că viața cea de obște, este cea mai cu lesnire mântuitoare. Alcătuită din învățăturile Sfinților Părinți și Dascăli. Către frații din Sfânta Mănăstire a Căldărușanilor 5

CUVÂNTUL 1

Canonarhul, aprinzătorul de candelă și tipicarul trebuie să slujească lui Dumnezeu cu frică..... 13

CUVÂNTUL 2

Despre spovedania pururea luminătoare și cum să ne ostenim spre toată fapta bună, prin smerenie 18

CUVÂNTUL 3

Despre despărțirea sufletului de trup și despre ajutorul lacrimilor 23

CUVÂNTUL 4

Despre dragostea în Hristos și despre sânguina la cântările și slujbele bisericești..... 26

CUVÂNTUL 5

Cei ce trăiesc de obște urmează viața Apostolilor lui Hristos31

CUVÂNTUL 6

Despre smerenie și despre datoria celui sânguitor ca să strălucească în slujbe, cu plecăciune, cu smerenie și cu gând bun..... 35

CUVÂNTUL 7

Cei ce au lăsat toate și au urmat lui Hristos, chiar de vor fi săraci cu duhul, vor primi plată37

CUVÂNTUL 8

Viețuitorii de obște se încununează întocmai ca mucenicii..... 40

CUVÂNTUL 9

Bolnavii să îndure cu mulțumire, căci au plată mai mare 44

CUVÂNTUL 10

Despre prieteșugul în ascuns și necuvios dintre doi frați 48

CUVÂNTUL 11

Se cuvine să ne supunem starețului, ca fierul în mâna fierarului, pentru ca să viețuim fără nici o grijă..... 50

CUVÂNTUL 12

Se cade să fim deapururi treji și să împlinim poruncile supunerii desăvârșite 53

CUVÂNTUL 13

Înfrânarea și datoria de a ne feri de multe feluri de mâncare.....57

CUVÂNTUL 14

Întristările vieții trebuiesc îndurate cu mulțumire 59

CUVÂNTUL 15	CUVÂNTUL 26
Despre săvârșirea lucrului duhovnicesc, cu timp și fără timp 61	Nu se cade ca frații să ia sau să dea ceva din ale mănăstirii, fără blagoslovenie..... 92
CUVÂNTUL 16	CUVÂNTUL 27
Să ascultăm muștrările și învățăturile Sfinților Părinți 64	Să ne ostenim la slujbele mănăstirești cu silință și luare aminte, ca și când am sluji Domnului 96
CUVÂNTUL 17	CUVÂNTUL 28
Gândurile rele trebuie descoperite prin mărturisire 66	Trebuința de a petrece viața noastră în trudă și scârbire, ca să dobândim bunătățile vieții veșnice 100
CUVÂNTUL 18	CUVÂNTUL 29
Să ne pregătim pentru ziua Înfricoșatei Judecăți..... 70	Nu este viață mai vrednică de laudă decât viața de obște 102
CUVÂNTUL 19	CUVÂNTUL 30
Bunăstarea și mulțumirea vieții de obște 73	Îndrăznirea trupească vatămă sufletul... 105
CUVÂNTUL 20	CUVÂNTUL 31
Oștirea duhovnicească..... 76	Răsplătirea celor ce se ostenesc și luptă împotriva meșteșugirilor diavolului..... 108
CUVÂNTUL 21	CUVÂNTUL 32
Cum să fie viața călugărului..... 78	Despre traiul călugărilor și milostenia față de săraci 113
CUVÂNTUL 22	CUVÂNTUL 33
Despre tăierea voii 81	Despre tăria luptei călugărilor și despre legătura starețului..... 117
CUVÂNTUL 23	CUVÂNTUL 34
Dragostea din tot sufletul..... 83	Toate necazurile trebuiesc îndurate cu bucurie, în nădejdea bunătăților viitoare 121
CUVÂNTUL 24	CUVÂNTUL 35
Despre păstorirea oilor cuvântătoare ale lui Hristos..... 85	Să nu fim triști pentru frații care se despart de obște, din cauza lipsei de sfătuire și a neascultării, ci să ne rugăm lui Dumnezeu, cu dinadinsul, pentru dânsii 124
CUVÂNTUL 25	
Povățuitorul se mângâie cu toate cele ce pricinuiesc bucurie celor ce fac ascultare muce-nicească, pentru ca să poată birui pe vrăjmaș cu fața veselă și să se poată încununa de Dumnezeu cu cununa slavei de veci 88	

CUVÂNTUL 36

Despre purtarea de grijă a starețului pentru viața de obște 126

CUVÂNTUL 37

Se cade să fii mai mic decât toți și să suferi cu mulțumire oropsirea și necinstea 129

CUVÂNTUL 38

Se cuvine să răbdăm orice fel de scârbă, întocmai ca Hristos, care a suferit pentru noi amărăciunea reiei pătimiri 131

CUVÂNTUL 39

Trăind uniți, în pace și cu dragoste, vom fi adevărați ucenici ai lui Hristos 133

CUVÂNTUL 40

Înainte Crăciunului: Despre nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos și despre străduința vitejească în viața călugărească.. 135

CUVÂNTUL 41

La Duminica Vameșului și a Fariseului: Despre păzirea poruncilor dumnezeiești și despre groaza păcătoșilor și a celor ce își petrec viața în lenevire 137

CUVÂNTUL 42

La Duminica Fiului risipitor: Despre înfrânare și despre întărire în mărturisirea Sfințelor Icoane 141

CUVÂNTUL 43

La Duminica Lăsatului sec de carne: Despre ziua cea mare și înfricoșată a arătării a doua a Domnului nostru Iisus Hristos 144

CUVÂNTUL 44

În Miercurea din Săptămâna Brânzei: Să ne aducem aminte de darurile lui Dumnezeu și să ne silim să-i plăcem 146

CUVÂNTUL 45

În Vinerea din Săptămâna Brânzei: Despre mângâierea sărbătorilor și despre datoria de a ne ruga pentru cei din lume 149

CUVÂNTUL 46

La Duminica Lăsatului sec de brânză: Tăierea voii este, pentru cei supuși și ascultători, adevăratul post..... 152

CUVÂNTUL 47

În Miercurea din săptămâna întâia a Postului Mare: Despre post, despre curățenie și despre ferirea de patimi 155

CUVÂNTUL 48

În Vinerea aceleiași săptămâni: Despre împodobirea locașului nostru sufletesc cu fapte bune..... 158

CUVÂNTUL 49

La Duminica Ortodoxiei: Să nu ne silim la săvârșirea faptelor bune peste putința noastră și să hrănim sufletul cu cugetări duhovnicești 161

CUVÂNTUL 50

În Miercurea săptămânei a doua din post: Despre păzirea sufletului de patimile pierzătoare 163

CUVÂNTUL 51

În Vinerea săptămânii a doua: Despre unire și dragoste și trebuința de a suferi cu vitejie ostenelele faptelor bune, ca să câștigăm Împărăția Cerurilor 165

CUVÂNTUL 52

La Duminica a doua din post: În nădejdea vieții veșnice, să petrecem zilele postului cu liniște și blândețe 167

CUVÂNTUL 53

În Miercurea săptămânii a treia din post: Despre moartea fără de veste și neîntinarea gândurilor cu poftă trupești 169

CUVÂNTUL 54

În Vinerea săptămânii a treia: Postirea și despre îndemnul către toate bunătățile. 171

CUVÂNTUL 55

În Duminica a treia a postului: Despre creștinii bulgari, care au îndurat chinuri de mucenici, pentru că n-au vrut să mănânce carne în Postul Mare..... 173

CUVÂNTUL 56

La Sfinții 40 de Mucenici: Să îndurăm patimile, întocmai ca Hristos 176

CUVÂNTUL 57

La Buna Vestire a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu: Despre taina întrupării Domnului și despre prăznuirea duhovnicească. 178

CUVÂNTUL 58

În Miercurea Înjumătățirii Postului: Aceste Paști trecătoare sunt pildă și închipuire a celor viitoare și veșnice. Despre răbdare. 181

CUVÂNTUL 59

În Vinerea Înjumătățirii Postului: Prin uciderea patimilor trupești și prin învierea faptelor bune, prăznuim cu adevărat Paștile Domnului 183

CUVÂNTUL 60

În Duminica a patra a Postului Mare: Primăvara să înnoim silința noastră spre fapte bune, suferind ispitele văzute și nevăzute..... 185

CUVÂNTUL 61

Miercuri în a cincea săptămână din post: Despre purtarea de grijă la împărțășirea cu Sfintele Taine..... 187

CUVÂNTUL 62

În Vinerea săptămânii a cincea: Despre lucrarea cu osârdie a faptelor bune 191

CUVÂNTUL 63

Duminica a cincea din post: Despre negrăitul dar ce vor dobândi cei ce suferă, fără întristare, scârbele vieții și despre pomenirea Sfântului Platon..... 193

CUVÂNTUL 64

În miercurea a șasea: Despre săvârșirea postului și învățătura înainte de deschiderea mănăstirii..... 195

CUVÂNTUL 65

În Vinerea Floriilor: Cum să ne ferim de meșteșugirile diavolului 197

CUVÂNTUL 66

În Duminica Floriilor: Despre bucuria sânguinței și vitejia silinței la lucrul duhovnicesc 201

CUVÂNTUL 67

În Sfânta și Marea Miercuri: Despre mântuitoarele Patimi ale lui Hristos și despre smerenie și răbdare..... 203

CUVÂNTUL 68

În Sfânta și Marea Vineri: Despre înfricoșatele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos..... 206

CUVÂNTUL 69

În Sfânta și Marea Duminică a Paștilor: Cuvânt înainte la predica Sfântului Ioan Gură de Aur..... 208

CUVÂNTUL 70

Despre Înălțarea Mântuitorului Hristos și despre împărțirea cu Sfintele Taine211

CUVÂNTUL 71

În Duminica Cincizecimii: Despre Pogorârea Duhului Sfânt și despre moartea ticălosului Eutropianos213

CUVÂNTUL 72

La Înainte prăznuirea Schimbării la față a Domnului nostru Iisus Hristos. Să păzim neîntinate frumusețea sufletului și fecioria. Despre pocăință..... 218

CUVÂNTUL 73

La Adormirea Născătoarei de Dumnezeu: Să prăznuim duhovnicește și să dorim Împărăția Cerurilor221

CUVÂNTUL 74

Despre harul și marea dragoste a lui Dumnezeu pentru noi, despre vrăjmășia diavolului și despre smerenie223

CUVÂNTUL 75

Să flămânzim, să însetăm și să suferim, până la moarte, orice scârbă, așa cum am făgăduit225

CUVÂNTUL 76

Despre adunările rele și despre vorbele care aduc pierzarea sufletelor..... 229

CUVÂNTUL 77

Suferind toate întristările ce se întâmplă în viața de obște, câștigăm Împărăția Cerurilor232

CUVÂNTUL 78

Prin silință și îmbărbătare spre nevoințele duhovnicești, se câștigă cununa răbdării234

CUVÂNTUL 79

Despre mulțumire și răbdare237

CUVÂNTUL 80

Despre supunere, unire și pace 240

CUVÂNTUL 81

Despre câștigarea vieții curate și despre fuga de cei vicleni242

CUVÂNTUL 82

La culesul viilor: Despre mărăcinii și spinii patimilor din via sufletească și despre strugurii faptelor bune..... 244

CUVÂNTUL 83

Despre înșelăciunea poftelor, desfătarea trupului și întoarcerea la pocăință.....247

CUVÂNTUL 84

Despre îndurarea osteneților vieții de obște, în nădejdea bunătăților cerești..... 249

CUVÂNTUL 85

Despre calea strămtă și cu scârbe care duce la odihna vieții veșnice.....251

CUVÂNTUL 86

La Înălțarea Crucii: Despre înșelăciunea dul-
ceții păcatului și despre căderea în patimi
necinstite255

CUVÂNTUL 87

În Duminica întâi după Înălțarea Crucii: Des-
pre sfârșitul vieții de aici și odihna în locașu-
rile cerești..... 258

CUVÂNTUL 88

În Duminica a doua după Înălțarea Cru-
cii: Sfintele Scripturi trebuiesc ascultate cu
mare luare aminte și cu înțelegere 260

CUVÂNTUL 89

În Duminica a treia după Înălțarea Crucii:
Trebuie să ne smerim și să ne îmbrăcăm cu
frica lui Dumnezeu, ca să scăpăm de vătă-
marea vrăjmașului diavol262

CUVÂNTUL 90

În Duminica a patra după Înălțarea Crucii: Să
nu rătăcească mintea noastră în cele netreb-
nice, ci să privească frumusețile negrăite ale
zidirii lui Dumnezeu265

CUVÂNTUL 91

În Duminica a cincea după Înălțarea Crucii:
Să urmăm viața vechilor noștri Părinți .. 268

CUVÂNTUL 92

În Duminica a șasea după Înălțarea Crucii:
Despre sfadă și mânie și despre pace și fecio-
rie 270

CUVÂNTUL 93

În Duminica a șaptea după Înălțarea Crucii:
Călugării nu trebuie să poarte grijă de cele
lumești și deșarte, ci de cele veșnice273

CUVÂNTUL 94

În Duminica a opta după Înălțarea Crucii:
Despre aducerea aminte de moarte și despre
feciorie 276

CUVÂNTUL 95

În Duminica a noua după Înălțarea Crucii:
Despre supunerea și osârdia cu inimă curată
la orice ascultare..... 279
Testamentul Sfântului Părintelui nostru și
Mărturisitorul, Teodor Studitul, prin care
a orânduit cum să viețuiască monahii din
toate obștile282
Viața Sfântului Cuvios Teodor Studitul .. 290

CUVÂNTUL 1

**Canonarul, aprinzătorul de candelă și tipicarul
trebuie să slujească lui Dumnezeu cu frică**

Fraților și părinților, precum când eram împreună cu voi, așa și acum, vă cercetez printr-acest al meu smerit și simplu cuvânt. Ascultați dar și înțelegeți și să nu fie graiul nostru în zadar, ci după cum am povestit prin viu grai, să câștigăm și mai mult folosul vostru cu această învățătură. De scurtă vreme lipsesc de la voi și nu știu de sunteți tot așa cum v-am lăsat; căci știu că diavolul nu doarme nici nu se lenevește, spre pierzarea suflețelor voastre; ci se nevoiește și priveghează și seamănă neghină în holda celor ce dorm sufletește, precum zice Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie.

Ci, voi, o, fiii mei cei chemați de Dumnezeu, privegheați și vă păziți, ca să nu cadă cineva din voi în cursa diavolului.

Doresc să aud sporul fiecăruia dintre voi, pe cât mă bucur de ascultarea unuia, de smerenia altuia și de slujba celui alt, pe atât mă întristez de tulburările și de neorânduiețile voastre. Nu iubește sufletul meu pe fiul neascultării, urăște pe cel bârfitor și mândru, iară de cel leneș se scârbește inima mea, ca și cum n-ar fi vrednic nici pâine să mănânce; mai ales pe cel spornic la cuvinte și pe cel trândav nu-l poate suferi nicidecum.

Oare socotiți ca eu nu pățimesc acestea? Dar cine sunt eu, ticălosul, care în toate zilele sunt biruit de patimi asemănătoare? Ci numai Domnul Dumnezeu nostru să ne izbăvească de toată răutatea și patima, prin dumnezeieștile Lui Scripturi și să ne

îndemne spre toată fapta bună. Eu mai mult mă nevoiesc și mă grijesc de lucrul mare și primejditor al sufletelor voastre. Căci sunt păstor, deși sunt rău, dar sunt, (și nu știu cum s-a întâmplat să fiu) și voi sunteți oile mele cele ascultătoare și adunate de Dumnezeu, care în toate zilele umblați pe calea cea împărătească, în cuvântul Domnului. Deci dar, o fiii mei, pașteți după vrerea lui Dumnezeu, nu ca oile care, din lăcomie, rămânând de oile ce se îndestulează cu hrana de obște, se răpesc de lupi și pier pentru puțină verdeață. Așa și voi, pentru o mică desfătare a poftei, să nu fiți răpiți de vrăjmașul sufletelor noastre, diavolul, care de-a pururea păzește vremea, ca un lup, pentru pierzarea voastră. Ascultați glasul păstorului vostru și nu defăimați cuvintele mele, pentru că orice oaie care rămâne de turmă, se rătăcește, se pierde și se strică în multe chipuri. Pricepeți ce vă grăiesc, pentru că știu că sunteți înțelepți.

Greu lucru este a se mântui cineva: calea este strâmtă și cu scârbe și cu multă trudă; și trebuie să ne oțelim și să priveghem, să postim și să ne înfrânăm pofta, să sărăcim de bună voie, ca să ne învrednicim a dobândi faptele cele bune și să ne veselim în veci.

Vedeți, fiii mei, că din toți frații voștri numai voi sunteți de față și toți ceilalți vă laudă, fiindcă vă aflați la loc deosebit și vă socotesc pe voi plinirea lipsei faptelor lor celor bune. Ci, cu cale este vouă să faceți slujba voastră mai cu dinadinsul, ca să împliniți toată ascultarea și toată buna cuviință. Că după oste-neala fiecăruia dă și Domnul Dumnezeu nostru plata și în toate zilele se găsesc în cer cununi pentru cei ce se nevoiesc.

Tu dar, fiul meu, canonarhe, priveghează și chibzuiește, ca unul ce ești cel mai întâi la slujba și la cântarea dumnezeiască. Să deștepți pe cântăreți, să împlinești toate sedelnele și stihirile, după cum ți s-a poruncit și să cauți ca să nu smintești pe cineva; ci oricare va fi vrednic să cânte, întru auzul tuturor, să

nu fie oprit pentru pizmă, ci să cânte. Și oricare este vrednic să citească la Scripturi, să-l pui adesea să citească, că vai de canarhul acela ce se lenevește și nepăzind a sa orânduială, smințește pe cineva. O, de n-ai pătimi și tu aceasta, fiul meu, pentru că o să dai greu răspuns lui Dumnezeu! Ascultă și chibzuiește ca să tocmești orânduielele slujbelor, atât cele din toate zilele, cât și cele de sărbătoare. Și socotește ca din frații cei vrednici, într-o zi să poruncești unuia să citească, iar într-altă zi altuia, luând aminte și la glasul cel bun al cântărețului și la claritatea cuvântului citețului, căci prin aceasta vei folosi foarte și obștea și pe străinii ce se vor întâmpla să vie. În scurt, toate să se facă cu bună rânduială, pentru ca să dănțuiești în ceruri dimpreună cu Îngerii și cu Sfinții. De te vei învrednici să ai acest fel de stare, socotește ca să se facă și cântarea psalmilor fără de amestecare, adică să-i așezi și să-i orânduiești după starea lor. Toți cei ce cântă, să cânte într-un glas, după rânduială cântării; nici să suie, nici să coboare afară din cale, ci să cânte deopotrivă, pentru că așa ne învață și Dumnezeieștii Părinți. Să te silești ca să înveți pe frați stihira și sedelnele ce s-au așezat; și, mai vârtos, pe cei ce poftesc și vin la tine pentru învățătură să-i înveți, ca să se înmulțească talantul pe care ți l-a dat Dumnezeu și să auzi glasul cel blagoslovit al Domnului: „*Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune*» (Mt. 25, 21).

Iar tu, aprinzătorule de candelă, cu frică și cu multă grijă să faci slujba ce ți s-a încredințat, căci de la Dumnezeu ți s-a dat și dumnezeiască ascultare este. Păzește luminile bisericii, ca luminile ochilor tăi, căci sunt lumini ce se pun înaintea lui Dumnezeu. Căci de vreme că cel ce aprinde sfeșnicul înaintea împăratului pământesc are mare grijă ca să placă împăratului, cu atât mai mult, o, fiul meu, trebuie să te silești ca să placi lui Dumnezeu, Împăratul tuturor, Căruia se închină toată făptura și pe care-L slăvește toată firea Îngerească. Ești dator să aprinzi

candele cu frică și cu luare-aminte, să le curățești și să le grijești adesea, să le dai lumină tot de o măsură și feștila să fie la mijlocul candelii, ca să nu crape candela. Rămășița de untdelemn de prin candelile să o păstrezi și de va fi cu puțință, iar să o pui să ardă; iar de nu, să o pui la altă trebuință curată. Mai mult decât toate candelile, să ai grijă de cele care ard necontenit, căci acestea sunt închipuirea luminii celei nestinse, a Legii celei Vechi, precum era lumina aceea în jertfelnic în Sfânta Sfințelor, ce ardea pururea. Grijește biserica de două ori pe săptămână totdeauna și păzește zugrăveala bisericii ca să nu se prăfuiască, nici să se strice ceva, oricât de mic, al bisericii.

Luați aminte, fraților, ca să nu iasă din gura voastră nici un cuvânt urât. Mâinile mele sunt cei ce se ostenesc; lucrați dar, o mâinile mele, și nu conțeniți slujba cuvioasă, căci mâna Domnului vă întărește și dintr-o parte și din alta. Și nu vă împotriviiți, de vreme ce împreună ajutându-vă, împliniți toată trebuința trupului vostru. Voi, purtătorii de grijă, sunteți ochii mei. Deci căutați bine, uitându-vă cu băgare de seamă și mai înainte spunând greșeala celor ce pot să se poticnească, ca să vă faceți vrednici de paza lui Dumnezeu. Am și picioare: acestea sunt cei ce țin greutatea fraților cu vitejie și cu bucurie. Și să știți, că de veți răbda în această stare bună, vă veți odihni în veci. Nu fac această muștrare, ca să vă silesc, ci ca să vă deștept silința, când vă leneviți și când nu vă gândiți la ostenele.

Dar pentru ce nu ne grijim, o, iubitorilor? Au doară nu va trebui să mergem de aici peste puțină vreme? Au nu vom lăsa chipul nostru, precum zice Marele Vasilie, în puține oaze? Bucurați-vă dar, și vă veseliți în orice silință și nu vă leneviți în nici o trudă, nici sufletească, nici trupească! Căci și truda noastră trupească, când este pentru Dumnezeu, e socotită duhovnicească. Iată, dar, că a venit vremea ca să se adune roadele. Domnul ne-a dăruit îndestulare, să n-o lăsăm dar, să se strice, căci cel ce este

ostenitor în cele trupești, vădește că este silitor și în cele duhovnicești. Unul pe altul îmbărbătați-vă și vă îndemnați spre rugăciune, spre ascultare și spre smerenie; lucrând și ostenindu-vă cu toții, vă siliți împreună după puterea fiecăruia, adunând cu toții roadele, purtând grijă și de cei mai slabi, ca să apuce și ei împreună cu voi. Cel ce la ascultare este leneș și fără de silință și din lene rămâne mai pe urma altora, acela și la cele duhovnicești este fără de osârdie și nepricopsit.

Voi, lucrători de pământ, sunteți mângâierea mea. Deci toți împreună tăiați brazdele drepte și nu lăsați petecele netăiate cu plugul, ci faceți brazdele dese, aproape una de alta, ca să între lesne sămânța de grâu înlăuntrul, în inima pământului și să dea roadă multă. Siliți-vă și vă îndemnați spre bine, făcându-le toate cu înțelepciune și după rânduială, urmând plugarului celui mai mare ce merge înainte; așijderea și el să poarte grijă de ceilalți. Urmând unul altuia, să vă ajutați unul pe altul și așa veți fi și mădulare ale lui Hristos (după cum zic dumnezeieștile cuvinte) și Hristos vă va fi cap și având cap pe Hristos, de cine vă veți teme? Sau ce lucru nu veți dobândi? Pământul și cerul, cu adevărat veți stăpâni și veți moșteni toate bunătățile cele făgăduite.

Asemenea tu, fiul meu, bucătarule, care în toate zilele te dogorești la foc și te ostenești, despici lemnele și fierbi bucatele, aduci apă și cureți verdețurile, ți se afumă obrazul și ți se înnegresc hainele, tot trupul tău se umple de cenușă și te obosești, când gătești bucatele și pui masă fraților. Să știi că cu Sfinții vei avea partea ta și în sânul lui Avraam te vei odihni, de suferi cu răbdare, petreci zilele tale cu bucurie și fără cârtire. Atât de mult să fii silitor în lucrul tău, încât și în somn să te gândești la slujba ta. Vasele tale să nu se prea ardă având apă puțină, capacele asemenea să fie păzite, pirostriile să nu stea pe foc fără rost. După ce fierbi bucatele, îndată spală vasele tale, ca să nu ia

miros și să pricinuiască scârbă fraților, iar bucatele să fie fierte bine și ierburile de asemenea. Ceapa să se topească în fiertură, ca să nu fie bucata fără de nici un gust și fără de nici o dulceață. Dis-de-dimineată, ca focul, aleargă la slujba ta, ca să-ți săvârșești ascultarea la vreme și așa vei birui toate patimile tale.

În scurtă vorbă, cu toții să umblați în aceeași cale și într-un cuget dumnezeiesc, pe drumul cel bun și eu pururea sunt cu voi împreună cu cugetul, măcar de sunt osebit cu trupul, fiindcă așa este trebuința locului.

Iar Domnul Dumnezeu Tatălui meu, care mă scoate și în toate zilele mă ridică din groapa păcatelor, prin sfintele voastre rugăciuni, Acela să vă acopere, să vă păzească, să vă întărească cu darul Său și să vă tămăduiască și sufletește și trupește, dăruindu-vă Împărăția Cerurilor, în Hristos Domnul nostru, a Căruia este slava și puterea dimpreună cu Preasfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNTUL 2

Despre spovedania pururea luminătoare și cum să ne ostenim spre toată fapta bună, prin smerenie

Fraților, părinților și fiii mei sufletești, după obicei, iarăși încep să vă grăiesc cuvântul smereniei mele, cu toate că și acesta este rece, căci nu are căldura faptelor bune. Voi, însă, împliniți lipsa cu faptele voastre cele bune. Căci să mă credeți, fiilor, precum am zis de multe ori și chiar și acum zic, frică și cutremur mă cuprinde, socotind nevrednicia mea și că mă numesc părintele vostru, eu care nu sunt vrednic nici ucenic a mă chema.

Voi sunteți părinții mei și iubiții mei frați și prin voi nădăjduiesc să mă mântuiesc. Drept aceea, măcar că sunt așa ticălos, dar pentru că vă doresc mântuirea, mă silesc a grăi către voi cu dragoste și cu sfătuire.

Iată zile bune și vreme de lucrare, ca să cercetăm pe Dumnezeu. Cine este înțelept va păzi acestea și va pricepe milele lui Dumnezeu cele din veacul viitor. Să nu pierdem, iubiților mei frați, nici vremea, nici ziua.

Lupta și silința voastră să fie neîncetată și ajutând unul altuia și râvnind spre faptele cele bune, să sporim întru cele ce sunt de folos. Iară de vom vedea la cineva vreo faptă bună săvârșindu-se, adică, blândețe, evlavie, smerenie, ascultare sau altceva din cele ce sunt de laudă, să ne silim prin bună râvnă până ce vom ajunge și noi la acea cale. Căci din aceasta se naște legătura păcii și starea cea bună a dragostei.

De asemenea, să nu râvnim spre lucruri potrivnice și rele, adică văzând pe cineva lenevindu-se, să ne lenevim; pe altul lăcomindu-se, să ne lăcomim; pe altul vorbăreț, să sporim și noi în vorbe. Ci ca niște înțelepți și învățați de Dumnezeu, să cercetăm întru noi bunătatea și să o păzim, să ținem ancora credinței noastre, să întindem vintreaua nădejzii noastre și cu toată puterea cârmuind corabia noastră cea sufletească, să călătorim spre noianul cel mare al vieții acesteia. Ca unii ce avem îndelungată călătorie pe marea acestei vieți, nu e cu putință de a nu ne supăra vânturi potrivnice, adică războaiele trupului. Căci se vor ridica furtuni, poftele trupești și valuri se vor înălța din adâncimea inimii, gândurile și altele câte se întâmplă la cei ce umblă pe mare, precum jefuitorii care sunt diavolii cei prea vicleni.

Smârcuri, adică orbirea necunoștinței; pietre acoperite sub apa mării, adică negătirea sufletelor noastre. Iară înmulțirea apei în corabie, nemărturisirea păcatelor însemnează, că de multe ori se întâmplă, din lenevirea corăbierilor; dacă nu scot

apa din corabie și, dorm, se înecă și ei și corabia. Pentru aceea și noi, iubii mei frați, de toate acestea să ne păzim cu nevoință și să umblăm cu priveghere în calea lui Dumnezeu. Iară mai vârtos să ne mărturisim gândul inimilor noastre adesea, ca să nu se adune apa multă a cugetelor în sufletele noastre și să ne împresoare adâncimea cea de apoi, după glasul cel proorocesc. Ci, voi numai apa să o scoateți și noi, cu ajutorul lui Dumnezeu, deși suntem păcătoși, ajutându-ne cu rugăciunile părintelui nostru, vă vom chivernisi și vă vom face fără de grijă.

Cel ce este sânguitor între frați și la ostenele sufletești și la trudele trupești, este ca o stea pe cer, ce strălucește și luminează pe mulți. Cel înțelept și cu evlavie care nu se împotrivesc, nici nu râde, ci este tăcut, acela este ca un înger ce slujește pe pământ lui Dumnezeu și Stăpânului făpturii, ce șade pe scaunul Heruvimilor. Cel ce împărtășește din ostenele sale și pe alții, îi folosește cu faptele sale și-i îndeamnă spre slujba sufletească, se aseamănă soarelui; că precum acela trimite razele sale, luminează și încălzește toată lumea, așa și această adunare, fraților folosește. Cine este întunecat, fără numai cel ce se aseamănă cu satana, care a căzut din cer prin mândrie și prin iubirea de poftă? Prin întărâtarea râsului și prin lene, prin murdare, deșarte și urâte vorbe, prin grăiri de rău și prin obrăznicii, prin necurăție trupească și gânduri necuvioase, acela se face diavolului slujitor, spre pierzare sufletească.

Trebuie să nu ascultăm de unii ca aceștia, nici să urmăm lor, nici de la ei să primim sfat. Fraților, nu vă asemenați cu cei răi, ci râvniți celor buni, precum se cade Sfinților. Că osteneala voastră este puțină, iară plata veșnică.

Mâhnirea voastră este scurtă, iar veselia va fi nemărginită. Ispitirea voastră este trecătoare, iar odihna fără de sfârșit. Pentru că acolo, în locașul celor ce se veselesc, vă veți bucura, unde

nu este amărăciune, nici întristare, nici suspin; acolo unde nu este plângere, ci veselie. Oare în zadar alergați? Oare în deșert vă osteniți? Ba, să nu dea Dumnezeu!

Ci cu înțelepciunea apostolească, cu vitejia mucenicească, cu fericirea cuvioasă și vrednicia îngerească, cu ajutorul ceresc și cu dar de Dumnezeu dăruit, ați ieșit din lume și ați intrat în staulul lui Hristos.

Făcându-vă nouă naștere sufletească, ați crescut, v-ați nevoit, v-ați întrarmat cu arme duhovnicești și ați biruit pe amaleciți, pe amarei, pe cananei și pe celelalte neamuri ale patimilor și ați trecut marea cea lumească, povățuindu-vă Moise, tatăl nostru, și ați trecut Iordanul cu luminarea cea de a doua a botezului. Iar de acum înainte ați început a împărăți și moșteni pământul făgăduinței, ce v-a arătat Dumnezeuul nostru cel adevărat, pământul din care curge mierea și laptele nemuririi și al vieții veșnice. Pentru că la evrei s-au dat făgăduințele cu închipuire, fiind ei încă prunci. Iar la noi, care suntem bărbați desăvârșiți ai împlinirii lui Hristos, se vor împlini cu adevărat toate aieva. Începutul nostru este Însuși Domnul și Dumnezeuul nostru, Care s-a împărțășit cu noi prin Trup și prin Sânge, S-a făcut asemenea cu noi, Cap nouă, Frate mai Întâi-Născut, Arhiereu, Povățuitor și Împăciuitor vrăjmășiei cea cu dreptate pornită de la Dumnezeu, Tatăl nostru, pentru neascultarea și greșeala cea strămoșească.

Deci, făcându-se om, Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeuul nostru Cel deplin desăvârșit, a împlinit toată datoria noastră și s-a înălțat la ceruri și ne-a dat pacea Lui zicând: „*Pacea mea dau vouă*” (Ioan 14, 27) care pace nu numai Apostolilor s-a dat, căci dătătorul de viață Dumnezeuul nostru a zis, că nu numai pentru aceștia mă rog, Părinte, ci și pentru cei ce vor crede printr-înșii în Mine, *ca toți să fie una precum și Noi una suntem* (Ioan 17, 11). Pentru aceasta, frații mei prea cinstiți, se cuvine să strigăm cu glasul cel apostolesc: *ce ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos:*

întristarea, sau scârba, sau prigoana, sau foametea, sau sabia, sau primejdia, (și mai adaogă) sau pofta trupului, (ce se aprinde ca focul, dar nu arde pe cei ce se luptă cu ea în toate zilele) sau ocara, sau mustrea, sau necinstea, sau truda, sau lipsa hainelor, sau osteneala cântării de toată noaptea, sau priveghierea la rugăciune, sau orice supărare mică sau mare, ce ni se va întâmpla, trupului sau sufletului? Nicidecum să nu fie (Rom. 8, 35-39). Că scris este, pentru Tine suntem omorâți în toate zilele, socotitu-ne-am ca niște oi spre junghiere. Bucurați-vă dar, frații mei, și vă veseliți, simțind asupra voastră iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Viața voastră este înaintea voastră, bucuria voastră în fața voastră, la picioarele voastre este fericirea. S-a deschis ușa, nu pierdeți vremea; alergați degrabă, apucați mai înainte. Cine este acela care să se lenevească? Cine nu se va sili la acestea? Încă și cu mai mare osârdie, întrecându-se unul cu altul ca să apuce mai înainte, ca la niște comori nemuritoare, nu pământești.

Eu dar, preadesfrânatul și ticălosul, mult am grăit și am bârfit, neavând nici o bunătate dintru acestea, afară de dragostea voastră. Domnul Dumnezeu să vă dea vouă tuturor darul său și blagoslovenia părintelui meu, să vă întemeiați spre bine și să vă întăriți pe calea mântuirii, ca să vă învredniciți a vă lupta bărbătește și biruind, să luați cununile răsplătirii cele împodobite cu toate bunătățile; pe care noi toți să le câștigăm cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos dimpreună cu al său Părinte și cu Duhul Sfânt, a Căruia este slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.